

กลุ่มภารกิจจดหมายเหตุและสารนิเทศท้องถิ่น

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยแม่โจ้ NORTH CLIPPING 2558/00124

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
ไทยนิวส์	10 ธ.ค. 2557	44	15864	5

มรดกปลาวงศ์

ไฟ (7)

ชาวล้านนามีความเชื่ออย่างหนึ่งคือ เรื่องของเหตุการณ์หรือลางบอกเหตุที่เรียกว่า “อุบาทว์” ซึ่งหมายถึง สิ่งที่น่ามาซึ่งผลกระทบต่อชีวิตมนุษย์ทั้งทางดีและทางร้าย ทั้งนี้เชื่อว่า เหตุการณ์ต่าง ๆ นั้น เป็นเพราะเทวดามาแสดงนิมิตให้เห็นเป็นลางบอกเหตุล่วงหน้า เมื่อผู้ใดได้ ประสบพบเห็นเหตุการณ์นั้นแล้ว ท่านให้รีบหาวิธีแก้ไขสิ่งร้ายและเสริมสิ่งที่ดีภายใน 3 - 7 วัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งอุบาทว์ที่เกี่ยวกับไฟอันได้แก่ อุบาทว์พระเพลิงและอุบาทว์พระไฟสพ อุบาทว์พระเพลิงนั้น เทวดาจะนิมิตให้เห็นไฟในเตาลุกขึ้นเป็นเปลว โดยปราศจาก คนก่อ หรือบันดาลให้คนในบ้านถูกไฟครอกตาย ส่วนอุบาทว์พระไฟสพ จะบันดาลให้ไฟไหม้ เสื้อผ้า ไหมที่นอนหมอนมุ้งหรือไหม้ผืนน้ำ

วิธีแก้ไข

เมื่อเกิดเหตุอันเป็นอุบาทว์แล้ว โบราณมักทำพิธีบูชาสิ่งเวทเทพเจ้าที่เรียกว่า “ส่ง อุบาทว์” โดยจัดเตรียมเครื่องพิธีกรรมได้แก่ “ขันตั้ง” (เครื่องค้ำขันครู) และเครื่องสังเวทซึ่ง เครื่องขันตั้งจะประกอบด้วย

- กรวยดอกไม้ 8 กรวย
- กรวยหมากพลู 8 กรวย
- ข้าวเปลือกและข้าวสารอย่างละกระทง
- เงิน 36 บาท
- สุรา 1 ขวด
- เบียร์ 1 แล้น (13 ตัว)

รวมเงิน 1 แล้น (13 ตัว)

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
ไทยนิวส์	10 ส.ค. 2557	44	15864	5

ส่วนเครื่องสังเวท ท่านให้มีกระเบียบตรพลิ (สะตวง) ที่ทำจากกาบกล้วย ขนาดกว้าง 1 คอกของเจ้าชาตาบรรจุสิ่งของต่าง ๆ ได้แก่

- อาหารคาวหวานและผลไม้อย่างละ 8
- หมาก พลุ บุหรี่ อย่างละ 8
- ข้าวเหนียวสุกสีดำ แดง เหลือง และขาวอย่างละ 8
- ช่อ (ธงสามเหลี่ยม) สีดำ แดง เหลือง และขาวอย่างละ 8
- จัตุร
- รูปปั้นข้าทาสชายหญิง ช้าง ม้า วัว ควาย อย่างละ 8
- เสื้อผ้า 1 ชุด
- รูปปั้นเทพเจ้าและพาหนะ เฉพาะพระเพลิงจะปั้นรูปแรดเป็นพาหนะ ส่วนพระ

ไฟสพจะปั้นรูปวัวเป็นพาหนะ

เมื่อจัดเตรียมเครื่องพิธีแล้ว ผู้ประกอบพิธีจะกล่าวคำบูชาครู แล้วทำนํ้ามนต์ด้วยพระคาถาที่ถูกกำหนดไว้ตามประเภทของอุบาสว ดังนี้

อุบาสวพระเพลิง

โอม อาคเนยทิสะ อัคคีเทวะตา สะหะปะริวารา อาคัจฉันตุ ปะริภุญชันตุ
สวาทาย โอม สัพพะอุปัททะวา สัพพะโรคา สัพพะทุกขา วินาสายะ โอม อัคคีเทวะตา
สะทา รักขันตุ สุรักขันตุ สวาทะ สวาทายฯ

อุบาสวพระไฟสพ

โอม อิสาณะทิสะ วิสวะเทวะตา สะหะปะริวารา อาคัจฉันตุ ปะริภุญชันตุ สวา
ทาย โอม สัพพะอุปัททะวา สัพพะโรคา สัพพะทุกขา วินาสายะ โอม วิสวะเทวะตา
สะทา รักขันตุ สุรักขันตุ สวาทะ สวาทายฯ

หลังจากที่ผู้ประกอบพิธีทำนํ้ามนต์แล้วจึงกล่าวคำโองการว่า

โอมโต เทวะตาโย	ดูราพระยาอุบาสวทั้งหลาย
การณอันท่านได้มีคุณ	เนื่องหนุนมาบอกเหตุ
เป็นประเภทนานา	หื้อผู้ชั่วรู้แจ้งจอด
เคราะห์ภัยจักมารอดพวยลุน	นับเป็นคุณแห่งท่าน
ผู้ชั่วก็มาหันทางดี	จึงมีข้าวน้ำโภชนาหาร
พริ้วตาลกลล้วยอ้อย	ของสักการะบ่น้อยวางตำ
มาบูชายังท่าน	จูงรับเอาในกาละบัดนี้
แล้วขอหื้อผู้ชั่วทั้งหลาย	ได้พ้นจากทุกข์ภัย
มิไช่โชคกลาง	ชนะปราบยังโรคา
อายุวัฒณายืนยาวไป	นั้นจูงจักมีเที่ยงแท้ดีหลี ฯ

จากนั้นจึงทำพิธีรดนํ้ามนต์เจ้าชาตา แล้วนำเครื่องสังเวทไปพลีในทิศประจำของเทพเจ้า ซึ่งทิศของพระเพลิงคือทิศตะวันออกเฉียงใต้ ส่วนทิศประจำของพระไฟสพคือตะวันออกเฉียงเหนือ ทำอย่างนี้ตามลำดับ คือ เป็นอันเสร็จพิธีส่งอุบาสว.

สนั่น ธรรมธิ

สำนักส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่